

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102839

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-12-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лапінська Тетяна Володимирівна

2. Lapinska Tania V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Психологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 08-12-2021

Спеціальність за освітою: лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Бердичівський медичний фаховий коледж Житомирської обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 02011278

Місцезнаходження: вул. Шевченка, 14, м. Бердичів, Бердичівський р-н., Житомирська обл., 13300, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.891.014

Повне найменування юридичної особи: Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України

Код за ЄДРПОУ: 16305291

Місцезнаходження: вул. Нововокзальна, буд. 17, м. Київ, 03038, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство соціальної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України

Код за ЄДРПОУ: 16305291

Місцезнаходження: вул. Нововокзальна, буд. 17, м. Київ, 03038, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство соціальної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Повне найменування юридичної особи: Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України

Код за ЄДРПОУ: 16305291

Місцезнаходження: вул. Нововокзальна, буд. 17, м. Київ, 03038, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство соціальної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.51, 15.81.61

Тема дисертації:

1. Психологічні чинники професійного вигорання середнього медичного персоналу в умовах підвищеної стресогенності
2. Psychological factors of professional burnout of medical staff in conditions of increased stresogenicity

Реферат:

1. Дисертацію присвячено теоретичному аналізу й узагальненню підходів до розуміння і вивчення психологічного феномену «професійне вигорання», «адаптація» та дослідженню впливу психологічних чинників професійного вигорання на середній медичний персонал (СМП), який працює в умовах підвищеної стресогенності ветеранами АТО/ООС (з ветеранами). Наукова новизна дослідження полягає у тому, що вперше: визначено взаємозв'язки індивідуально-психологічних особливостей з характеристиками психоемоційної сфери, підвищеною професійною стресогенністю, незадоволеністю функціонуванням, соціальною фрустрованістю та встановлено їх сукупний вплив на професійне вигорання середнього медичного персоналу у роботі з ветеранами. Виявлено що комбінації індивідуально-психологічних особливостей та типу акцентуацій особистості по різному формують глибину (рівень) невротичних порушень. Демонстративний тип акцентуацій характерний для осіб віком до 25 років та проявляється егоцентричністю та демонстративною поведінкою. СМП з циклотимічним типом акцентуації демонструють нестійкість та надмірне емоційне включення, гіперболізацію подій, що проявляється коливанням настрою, підвищеною збудливістю, дратівливістю. Для СМП з акцентуацією за емотивним типом властива емоційна лабільність з переважанням імпульсивності, погіршеного настрою, схильності до конфліктів. При дистимічній акцентуації знижується контактність, а при екзальтованій – підвищується схильність до авантюризму, егоцентризму із неадекватною самооцінкою власних дій. У психоемоційній сфері виявлено, що сформовані симптоми тривожного настрою та напруження є передумовами професійного/емоційного вигорання у осіб в групах як за віком, так і за стажем роботи. Встановлено, що у віці до 50 років збільшується занепокоєння з приводу появи загально-соматичних симптомів, які у подальшому є підґрунтям розвитку синдрому психоемоційного виснаження у СМП зі стажем роботи понад 10 років. Психоемоційне виснаження як ознака стресогенності у СМП має широкий діапазон прояву – від емпатії (бажання зрозуміти, допомогти) до відсторонення від реальних подій, занурення у самоемпатичний особистий простір. Встановлено, що у СМП симптоми депресивності та збудливості наростають зі стажем роботи в умовах підвищеної стресогенності й модифікуються у дезадаптуючі з формуванням психоемоційного виснаження. Поглиблено уявлення про те, що рівень задоволеності функціонуванням в різних сферах життєдіяльності та соціальної фрустрованості у СМП залежить від стажу роботи та застосування різних механізмів психологічного захисту від психотравмуючих чинників. СМП старше 50 років адекватно сприймають себе в професійному середовищі та взаємодіють в суспільстві. СМП в групах до 25 років та до 50 років проявляли високий рівень фрустрації у сферах матеріального становища, медичного обслуговування, події в суспільстві. Уточнено ознаки професійної дезадаптації СМП, а саме: погіршення самопочуття, зниження загальної активності, втомлюваність, соматовегетативні порушення, порушенням циклу «сон – активність», обмеженням соціальної взаємодії, зниженням мотивації до діяльності. Розширено розуміння зв'язку особистісних властивостей та тривалості медичного стажу у СМП, встановлено, що із збільшенням стажу емоційне реагування та умови виникнення психоемоційного виснаження зменшуються. Професійний досвід стає фундаментом для профілактики негативних впливів в умовах підвищеної стресогенності. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та впровадженні «Системи запобігання професійному вигоранню середнього медичного персоналу в умовах підвищеної стресогенності». Обґрунтовано методологічні засади, зміст та принципи реалізації даної системи. Розроблено «Схему формування ПЕВ-СМП в умовах підвищеної професійної стресогенності». Розроблено модульну «Інтегративну програму психопрофілактики та психокорекції ПЕВ у СМП». Результати дослідження можуть бути використані: при організації психологічного консультування середніх медичних працівників та ветеранів АТО/ООС; психологами лікувально-профілактичних та навчальних закладів; у змісті дисциплін для закладів освіти

«Психологія», «Соціальна психологія», «Профілактична медицина», тощо. Ключові слова: баланс роботи та життя, дезадаптація, життєва позиція, психологічні чинники, медичні працівники, міжособистісна взаємодія, особистість, професійна ідентичність, професійне становлення та розвиток, професійне та емоційне вигорання, психологічний супровід персоналу, сімейні конфлікти, соціальні та психологічні стратегії, стосунки, чинники стресогенності, учасники бойових дій.

2. The thesis focuses on the theoretical analysis and generalization of approaches to understanding and studying of a psychological phenomenon "professional burnout", "adaptation" and research of influence of psychological factors of professional burnout on the average medical staff (AMS) working in the conditions of the increased stress of ATO / JFO veterans (with veterans). The scientific novelty of the study is that for the first time was the relationship of individual psychological characteristics with the characteristics of the psycho-emotional sphere, increased professional stress, dissatisfaction with functioning, social frustration and their combined impact on burnout of nurses in working with veterans. It is revealed that combinations of individual psychological features and type of personality accentuations differently form the depth (level) of neurotic disorders. Demonstrative type of accentuations is typical for people under the age of 25 and is manifested by egocentrism and demonstrative behavior. AMS who have cyclothymic type of accentuation show instability and excessive emotional inclusion, hyperbolization of events, manifested by mood swings and irritability. For AMS who have emphasis on the emotional type is characterized by emotional lability with a predominance of impulsiveness, poor mood, prone to conflict. While dysthymic accentuation any contacts decrease, and as for the behavior during exalted accentuation, the tendency to adventurism, egocentrism with inadequate self-assessment of one's own actions increases. Studying the psycho-emotional sphere, it was found that the formed symptoms of anxiety and stress are prerequisites for professional / emotional burnout which individuals have in groups both by age and work experience. It has been established that at the age of 50 there is a growing concern about the appearance of general somatic symptoms, which in the future are the basis for the development of psycho-emotional exhaustion syndrome which AMS have and if they also have more than 10 years of experience. Psycho-emotional exhaustion as a sign of stress of AMS has a wide range of manifestations which is from empathy (desire to understand and help) to distancing from real events, immersion in self-empathic personal space. It is established that AMS have symptoms of depression and excitability increase with work experience in conditions of increased stress and are modified into maladaptive with the formation of psycho-emotional exhaustion. There is an in-depth understanding that the level of satisfaction with functioning in various spheres of life and social frustration which AMS have, depends on the length of service and the use of various mechanisms of psychological protection against traumatic factors. AMS which are over the age of 50 adequately perceive themselves in a professional environment and in society. Groups of the AMS up to 25 years and up to 50 years showed a high level of frustration in the areas of financial situation, medical care, events in society. Signs of professional maladaptation of AMS are specified. They are: deterioration of well-being, decrease in the general activity, fatigue, somatovegetative disturbances, disturbance of a cycle "sleep - activity", restriction of social interaction, decrease in motivation to activity. It has been expanded the understanding of the connection between personal characteristics and the duration of medical experience which the AMS have, has been expanded, it has been established that the emotional response and conditions of psycho-emotional exhaustion decrease when experience is increasing. Professional experience becomes the foundation for the prevention of negative influences in conditions of increased stress. The practical significance of the obtained results lies in the development and implementation of "Systems for the prevention of professional burnout of nurses in conditions of increased stress." The methodological principles, content and principles of realization of this system are substantiated. The "Scheme of formation of PEE-AMS in the conditions of the increased professional stress" is developed. The results of the study can be used in the organization of psychological counseling of nurses and veterans of the ATO / JFO; psychologists of treatment-and-prophylactic and educational institutions; in the content of disciplines for educational institutions "Psychology", "Social Psychology", "Preventive Medicine", etc. Key words: work-life balance, maladaptation, life position, psychological factors, medical workers, interpersonal interaction, personality, professional identity, professional formation and development, professional and emotional burnout, psychological support of staff, family conflicts, social and

psychological strategies, relationships, stressors, participants in hostilities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пріб Гліб Анатолійович
2. Пріб Гліб Анатолійович

Кваліфікація: 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисюк Алла Степанівна
2. Borisyuk Alla Stepanivna

Кваліфікація: 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маркова Маріанна Владиславівна

2. Markova Marianna Vladyslavivna

Кваліфікація: 14.01.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бегеза Людмила Євгенівна

2. Beheza Liudmyla Ye.

Кваліфікація: 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калюжна Євгенія Миколаївна

2. Kaluzhna Eugenia Mikolaivna

Кваліфікація: 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ткалич Маріанна Григорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ткалич Маріанна Григорівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.